

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 24 lipca 2015r.

**Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Ryszard Czerniawski**

KMP.570.1.2014.MMo

Pan
nadinsp. Krzysztof Gajewski
Komendant Główny Policji
ul. Puławska 148/150
02-624 Warszawa

W ramach prewencyjnych wizytacji, przeprowadzanych m.in. w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia w jednostkach organizacyjnych Policji (dalej: pomieszczenia) na podstawie artykułu 19 Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192) oraz na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich, przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji badają stopień ich dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

W przeważającej większości komend, pracownicy Biura RPO stwierdzili brak poszanowania przepisów przyjętej w dniu 1 sierpnia 1997 r. przez Sejm RP Kartą Praw Osób Niepełnosprawnych (M. P. z 1997 r. Nr 50, poz. 475) i ratyfikowanej przez Polskę w dniu 6 września 2012 r., przyjętej w dniu 13 grudnia 2006 r. przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169). Dążąc do tego, aby prawo osób z niepełnosprawnością do życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych było respektowane, przedstawiciele KMP zalecali wyeliminowanie nieprawidłowości w tym zakresie. W raportach powizytacyjnych wskazywali na konieczność wyposażenia pomieszczeń w udogodnienia dla osób poruszających się na wózku lub z obniżoną sprawnością ruchową oraz zniwelowanie barier architektonicznych przy przeprowadzaniu prac remontowych, wymagających pozwolenia na budowę.

Kwestia przystosowania pomieszczeń do potrzeb osób z niepełnosprawnością, które umożliwi im jak najbardziej samodzielne funkcjonowanie, była także jednym z punktów spotkania reprezentantów KMP z przedstawicielami Komendy Głównej Policji w dniu 13 października 2014 r. oraz wymiany korespondencji z dyrektorem Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP. Podczas wspomnianego spotkania ustalono, iż zostaną wyznaczone pomieszczenia spełniające standardy dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnością, do których będą dowożone osoby wymagające szczególnych warunków pobytu.

W związku z tym, dyrektor Zespołu Krajowy Mechanizm Prewencji w dniu 8 czerwca 2015 r. skierowała pismo do dyrektora Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP z prośbą o wskazanie takich pomieszczeń. W odpowiedzi z dnia 25 czerwca 2015 r. (nr pisma L. dz. EK-4169/15) dyrektor przedstawił dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych, osadzanych w pomieszczeniach, przesłane przez poszczególne komendy wojewódzkie i Komendę Stołeczną Policji wraz z informacją o stopniu ich dostosowania. Z nadesłanych w piśmie danych wynika, że jedynie 2 komendy posiadają pomieszczenia, które można uznać za w pełni przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, 10 innych częściowo, natomiast w obrębie 7 komend wojewódzkich nie zdecydowano nawet który z PdOZ ma być dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. W tej sytuacji, wizytując PdOZ na terenie tych ostatnich komend wojewódzkich, KMP musi zalecać dostosowanie pomieszczeń PdOZ do potrzeb osób niepełnosprawnych, skoro Państwo sami jeszcze nie dokonaliście analizy, które pomieszczenie byłoby najlepiej, najszybciej i w sposób najbardziej efektywny przystosować.

Zaznaczyć należy, iż w okresie od 1 stycznia do 21 października 2014 r. w 15 województwach osadzono w PdOZ 118 osób z niepełnosprawnością. Co za tym idzie, większość z nich przebywało w warunkach, które uniemożliwiały im samodzielne funkcjonowanie. Korzystanie z podstawowych praw, jak zaspokojenie potrzeb fizjologicznych, uzależnione było zatem od wsparcia funkcjonariuszy. Wprawdzie zapewniono, iż policjanci pełniący służbę w PdOZ reagują na każdą prośbę o pomoc ze strony zatrzymanych, niemniej jednak będą *podejmowane działania w kierunku sukcesywnego dostosowania pomieszczeń*. W tym miejscu warto wyjaśnić, iż przedstawiciele KMP na spotkaniu z reprezentantami Komendy Głównej Policji ustalili, iż rekomendacje wskazujące na potrzebę dostosowania PdOZ do potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich jednostkach ograniczą do kilku wybranych (po jednej w zasięgu właściwości komend wojewódzkich) pod warunkiem, iż te wyznaczone będą w pełni dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych i ponadto te osoby będą tylko tam osadzane. Uzyskana od dyrektora Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP informacja musi zatem być uznana za niesatysfakcjonującą i powodującą obawę o przestrzeganie w jednostkach policji praw osób niepełnosprawnych.

Warto także zasygnalizować, że w ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich niepełnosprawność co do zasady nie jest przeszkodą do zatrzymania i pozbawienia wolności danej osoby.

Pragnę podkreślić, iż stworzenie osobom mającym trudność w poruszaniu się, odpowiednich warunków pobytu w pomieszczeniach, powinno mieć charakter priorytetowy. Warto w tym miejscu wskazać, iż Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu już w wyroku z dnia 10 lipca 2001 r. w sprawie *Price przeciwko Wielkiej Brytanii* (skarga numer 33394/96) stwierdził naruszenie art. 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności przez osadzenie, poruszającej się na wózku inwalidzkim kobiety, w celi policyjnej zupełnie niedostosowanej do jej potrzeb. Z uwagi na warunki panujące w miejscu osadzenia, skarżąca cierpiała z powodu panującego zimna, zmuszona była spać w wózku inwalidzkim, nie mogła skorzystać ze zbyt wysoko zainstalowanej toalety, a wykonanie innych czynności higienicznych wymagało od niej bardzo dużego wysiłku. Zatrzymana miała również problemy z wezwaniem pomocy z uwagi na znajdujący się poza jej zasięgiem włącznik instalacji przywoławczej.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności, uprzejmie proszę o określenie przewidywalnego terminu pełnego dostosowania pomieszczeń wskazanych przez Państwa do potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz wskazanie w obrębie wszystkich komend wojewódzkich pomieszczeń, które będą dostosowane do przebywania w nich osób niepełnosprawnych. Jednocześnie proszę o przedstawienie sposobu gromadzenia informacji (dokumentu w którym ta informacja jest odnotowywana) o pobycie w PdOZ osób z niepełnosprawnością.

Z poważaniem

Podpis na oryginale